

Załącznik nr 1
do Zarządzenia nr 10/2024
Dyrektora Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Nisku
z dnia 11 lipca 2024 r.

STANDARDY OCHRONY MAŁOLETNICH

W POWIATOWYM CENTRUM POMOCY RODZINIE W NISKU

Spis treści

Podstawa prawna	3
Preambuła	4
Rozdział 1. Objasnienie terminów uzywanych w dokumencie <i>Standardy ochrony ma˛oletnich</i>	5
Rozdział 2. Zasady bezpiecznej rekrutacji pracownik˛ow.....	5
Rozdział 3. Zasady bezpiecznych relacji pomi˛edzy pracownikami (wolontariuszami, sta˛zystami, praktykantami) Centrum a ma˛oletnimi.....	7
Rozdział 4. Rozpoznawanie i reagowanie na czynniki ryzyka krzywdzenia dzieci..	11
Rozdział 5. Zasady i procedury podejmowania interwencji w sytuacji podejrzenia krzywdzenia lub powzi˛ecia informacji o krzywdzeniu dziecka.....	15
Rozdział 6. Zasady ochrony danych osobowych oraz wizerunku dzieci w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Nisku	16
Rozdział 7. Zasady bezpiecznego korzystania z Internetu i medi˛ow elektronicznych.....	17
Rozdział 8. Ocena standard˛ow.....	18
Rozdział 9. Przepisy ko˛cowe.....	18
Za˛aczniki	20

Podstawa prawne:

1. Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. - Kodeks rodzinny i opiekuńczy (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 2809 z późn. zm.).
2. Ustawa z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 560).
3. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. Dz.U. z 2024 r. poz. 424).
4. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 177).
5. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U. z 2023 r. poz. 1870).
6. Ustawa z dnia 10 maja 2018 r. o ochronie danych osobowych (t. j. Dz. U. z 2019 r. poz. 1781).
7. Konwencja o prawach dziecka (Dz. U. 1991r. nr 120, poz. 526).

Preambuła

Podstawową zasadą wszystkich działań podejmowanych przez pracowników Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Nisku jest działanie dla dobra dziecka i w jego najlepszym interesie. *Standardy ochrony małoletnich* to zbiór zasad, które pomagają stworzyć bezpieczne i przyjazne dzieciom środowisko. Zostały zredagowane, by zyskać poczucie pewności, że wszelkie podejmowane działania są zgodne z prawem oraz określają procedury interwencji, działania profilaktyczne, zasady zapobiegania krzywdzeniu dzieci, a w sytuacji gdy do krzywdzenia doszło – określa zasady zmniejszenia rozmiaru jego skutków poprzez prawidłową i efektywną pomoc dziecku.

Standardy zakładają, iż każdy pracownik, praktykant, wolontariusz, stażysta ma obowiązek traktować dziecko z szacunkiem oraz z uwzględnieniem jego potrzeb. Niedopuszczalne jest stosowanie jakiegokolwiek formy przemocy. Realizując powierzone zadania pracownicy jednostki mają działać w ramach obowiązujących przepisów prawa oraz posiadanych kompetencji.

Ze *Standardami* należy zapoznać cały stan osobowy, a także każdego nowo przyjętego pracownika. Dokument należy zamieścić na stronie internetowej jednostki oraz wywiesić w widocznym miejscu w lokalu, w wersji pełnej oraz skróconej, przeznaczonej dla małoletnich. Wersja skrócona zawiera informacje istotne dla małoletnich.

Standardy ochrony małoletnich obejmują:

1. Zasady bezpiecznej rekrutacji pracowników.
2. Zasady zapewniające bezpieczne relacje między małoletnim a personelem.
3. Zasady dotyczące kontaktu fizycznego z dziećmi.
4. Procedury interwencji w przypadku podejrzenia krzywdzenia dziecka.
5. Zasady ochrony danych dziecka.
6. Zasady korzystania z urządzeń elektronicznych z dostępem do sieci Internet.
Procedury ochrony dzieci przed treściami szkodliwymi i zagrożeniami w sieci oraz utrwalonymi w innej formie.
7. Zasady ustalania planu wsparcia małoletniego po ujawnieniu krzywdzenia.
8. Zasady udostępniania, przeglądu i aktualizacji standardów.

9. Zakres kompetencji osoby odpowiedzialnej za przygotowanie personelu placówki lub organizatora do stosowania standardów.

Rozdział 1.

Objaśnienie terminów używanych w dokumencie *Standardy ochrony małoletnich*

1. Pracownikiem/Personelem Centrum jest osoba zatrudniona na podstawie umowy o pracę, umowy cywilnoprawnej, a także wolontariusz, stażysta i praktykant.
2. Dzieckiem jest każda osoba do ukończenia 18. roku życia.
3. Opiekunem dziecka jest osoba uprawniona do reprezentacji dziecka, w szczególności jego rodzic lub opiekun prawny. W myśl niniejszego dokumentu opiekunem jest również rodzic zastępczy.
4. Zgoda rodzica dziecka oznacza zgodę co najmniej jednego z rodziców dziecka/opiekunów prawnych. Jednak w przypadku braku porozumienia między rodzicami dziecka należy poinformować rodziców o konieczności rozstrzygnięcia sprawy przez sąd rodzinny.
5. Przez krzywdzenie dziecka należy rozumieć popełnienie czynu zabronionego lub czynu karalnego na szkodę dziecka przez jakąkolwiek osobę, w tym pracownika Centrum lub zagrożenie dobra dziecka, w tym jego zaniedbywanie.
6. Osoba odpowiedzialna za politykę ochrony dzieci przed krzywdzeniem to wyznaczony przez Dyrektora Centrum bądź bezpośredniego przełożonego pracownik który inicjuje i podejmuje działania interwencyjne w związku z realizacją *Standardów ochrony małoletnich* w sytuacji podejrzenia stosowania lub stosowania przemocy wobec dziecka.
7. Dane osobowe dziecka to wszelkie informacje umożliwiające identyfikację dziecka.

Rozdział 2.

Zasady bezpiecznej rekrutacji pracowników

1. Dyrektor przed zatrudnieniem pracownika w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Nisku poznaje dane osobowe, kwalifikacje kandydata/kandydatki,

- w tym stosunek do wartości podzielanych przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Nisku takich jak ochrona praw dzieci i szacunek do ich godności.
2. Dyrektor dba o to, by osoby przez niego zatrudnione (w tym osoby pracujące na podstawie umowy zlecenia oraz wolontariusze/stażyści/praktykanci) posiadały odpowiednie kwalifikacje do pracy z dziećmi oraz były dla nich bezpieczne.
 3. Dyrektor Centrum, przed nawiązaniem z osobą stosunku pracy, niezależnie od podstawy nawiązania stosunku pracy oraz terminu jej trwania zobowiązany jest do uzyskania informacji, czy dane tej osoby są zamieszczone w *Rejestrze* z dostępem ograniczonym lub w Rejestrze osób, w stosunku do których Państwowa Komisja do spraw przeciwdziałania wykorzystywaniu seksualnemu małoletnich poniżej lat 15 wydała postanowienie o wpisie w Rejestrze.
 4. Wydruk z *Rejestru* należy przechowywać w aktach osobowych pracownika lub analogicznej dokumentacji dotyczącej wolontariusza/osoby zatrudnionej w oparciu o umowę cywilnoprawną.
 5. Dyrektor Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Nisku przed zatrudnieniem pracownika uzyskuje od kandydatki/ kandydata informację z Krajowego Rejestru Karnego o niekaralności w zakresie przestępstw określonych w rozdziale XIX i XXV Kodeksu karnego, w art. 189a i art. 207 Kodeksu karnego oraz w ustawie o przeciwdziałaniu narkomanii, lub za odpowiadające tym przestępstwom czyny zabronione określone w przepisach prawa obcego.
 6. Jeżeli kandydat posiada obywatelstwo innego państwa niż Rzeczpospolita Polska, ponadto przedkłada pracodawcy informację z rejestru karnego państwa obywatelstwa uzyskiwaną do celów działalności zawodowej lub wolontariackiej związanej z kontaktami z dziećmi.
 7. Kandydat nieposiadający obywatelstwa Polskiego składa pracodawcy oświadczenie o państwie lub państwach, w których zamieszkiwał w ciągu ostatnich 20 lat, innych niż Rzeczpospolita Polska i państwo obywatelstwa, oraz jednocześnie przedkłada pracodawcy informację z rejestrów karnych tych państw uzyskiwaną do celów działalności zawodowej lub wolontariackiej związanej z kontaktami z dziećmi. Jeżeli prawo państwa, o którym mowa powyżej, nie przewiduje wydawania informacji do celów działalności zawodowej lub wolontariackiej związanej z kontaktami z dziećmi.

8. W przypadku gdy prawo państwa, z którego ma być przedłożona informacja, nie przewiduje jej sporządzenia lub w danym państwie nie prowadzi się rejestru karnego, osoba ubiegająca się o zatrudnienie/praktykę/staż/wolontariat w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Nisku, składa pracodawcy oświadczenie o tym fakcie wraz z oświadczeniem, że nie była prawomocnie skazana w tym państwie za czyny zabronione odpowiadające przestępstwom określonym w rozdziale XIX i XXV Kodeksu karnego, w art. 189a i art. 207 Kodeksu karnego oraz w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii oraz nie wydano wobec niej innego orzeczenia, w którym stwierdzono, iż dopuściła się takich czynów zabronionych, oraz że nie ma obowiązku wynikającego z orzeczenia sądu, innego uprawnionego organu lub ustawy stosowania się do zakazu zajmowania wszelkich lub określonych stanowisk, wykonywania wszelkich lub określonych zawodów albo działalności, związanych z wychowaniem, edukacją, wypoczynkiem, leczeniem, świadczeniem porad psychologicznych, rozwojem duchowym, uprawianiem sportu lub realizacją innych zainteresowań przez małoletnich, lub z opieką nad nimi.
9. Dyrektor dba o to, by osoby przez niego zatrudnione (w tym osoby pracujące na podstawie umowy zlecenia oraz wolontariusze/stażysty/praktykanci) posiadały odpowiednie kwalifikacje do pracy z dziećmi oraz były dla nich bezpieczne.

Rozdział 3.

Zasady bezpiecznych relacji pomiędzy pracownikami (wolontariuszami, stażystami, praktykantami) Centrum a małoletnimi

1. Personel traktuje dziecko z szacunkiem, uwzględnia jego potrzeby, a każde działanie ma na celu dobro dziecka i jego interes.
2. W działaniach pracownicy stosują obowiązujące przepisy prawa, przepisy wewnętrzne oraz kompetencje zawodowe.
3. Pracownicy wspierają małoletnich w pokonywaniu ich ewentualnych trudności, problemów z uwzględnieniem ich możliwości rozwojowych, intelektualnych oraz ograniczeń wynikających z niepełnosprawności.

4. Pracownicy promują działania mające na celu kształtowanie prawidłowych postaw, wyrażanie emocji w sposób niekrzywdzący innych, niwelowanie zachowań agresywnych, promowanie zasad dobrego wychowania.
5. Pracownicy dbają o bezpieczeństwo małoletnich przebywających pod ich opieką.
6. Dzieci przebywające pod opieką pracownika, przekazywane są wyłącznie osobie uprawnionej lub za zgodą osób uprawnionych.
7. Pracownicy pamiętają, że pierwszymi i głównymi wychowawcami dzieci są rodzice lub opiekunowie.
8. W sytuacji kiedy samodzielne zajęcia z małoletnimi organizowane przez PCPR będzie prowadzić osoba niebędąca pracownikiem, inna / trzecia organizacja – obowiązkiem pracodawcy jest uzyskanie informacji (oświadczenia), że personel realizujący działania z małoletnimi został zweryfikowany w Rejestrach zgodnie z obowiązującymi przepisami tj. w rejestrach o niekaralności i Rejestrze Sprawców Przepięstw na tle Seksualnym.
9. Niedopuszczalne jest stosowanie przez pracownika wobec dziecka przemocy w jakiegokolwiek formie.
10. W bezpośrednim kontakcie z dzieckiem należy uwzględniać zasadę poszanowania jego intymności.
11. Pracownikowi nie wolno dotykać dziecka w sposób, który mógłby zostać nieprawidłowo interpretowany. Dopuszcza się przytrzymywanie dziecka w sytuacjach, gdy w żaden inny sposób nie można powstrzymać go od zachowań autoagresywnych lub agresywnych.
12. Istnieją sytuacje, w których fizyczny kontakt z dzieckiem może być stosowny i spełnia zasady bezpiecznego kontaktu: jest odpowiedzią na potrzeby dziecka w danym momencie, uwzględnia wiek dziecka, etap rozwojowy, płeć, kontekst kulturowy i sytuacyjny. Nie można jednak wyznaczyć uniwersalnej stosowności każdego takiego kontaktu fizycznego, ponieważ zachowanie odpowiednie wobec jednego dziecka może być nieodpowiednie wobec innego. Pracownik zobowiązany jest do kierowania się zawsze swoim profesjonalnym osądem, słuchając, obserwując i odnotowując reakcję dziecka, pytając je o zgodę na kontakt fizyczny (np. przytulenie) i zachowując świadomość, że nawet przy jego dobrych intencjach taki kontakt może być błędnie zinterpretowany przez dziecko lub osoby trzecie.

13. Kontakt fizyczny z dzieckiem nigdy nie może być niejawnym bądź ukrywany, wiązać się z jakąkolwiek gratyfikacją ani wynikać z relacji władzy. Jeśli pracownik będzie świadkiem jakiegokolwiek z wyżej opisanych zachowań i/lub sytuacji ze strony innych dorosłych lub dzieci, zawsze powinien poinformować o tym bezpośredniego przełożonego i postąpić zgodnie z obowiązującą procedurą interwencji.
14. Niedopuszczalne jest stosownie wypowiedzi o podtekście seksualnym, nawiązywanie do atrakcyjności bądź aktywności seksualnej.
15. Pracownik docenia i szanuje wkład dzieci w podejmowane działania, aktywnie je angażuje i traktuje równo bez względu na ich płeć, orientację seksualną, sprawność/ niepełnosprawność, status społeczny, etniczny, kulturowy, religijny i światopogląd.
16. W komunikacji z małoletnimi pracownik zachowuje spokój i cierpliwość, odnosi się z szacunkiem do dziecka, wydaje polecenia dzieciom jasno, rzeczowo i konkretnie; ton głosu życzliwy i spokojny.
17. W komunikacji obowiązuje zasada aktywnego słuchania, posługiwania się językiem dostosowanym do wieku i możliwości rozwojowych dziecka w tym ograniczeń i niepełnosprawności małoletniego.
18. Komunikacja werbalna z dzieckiem nie może wzbudzać w dziecku poczucia zagrożenia (niedopuszczalne są krzyki, groźby, wyzwiska, poniżanie).
19. W dyscyplinowaniu dziecka niedopuszczalne są wszelkie formy działania mające na celu upokorzenie, poniżenie, zawstydzanie oparte na wykorzystywaniu przewagi fizycznej (agresja, stosowanie kar fizycznych, izolowanie) psychicznej (dominacja poprzez krzyk, groźby, wzbudzanie poczucia winy, naruszanie poczucia własnej wartości, lekceważenie potrzeb psychicznych - bezpieczeństwa, przynależności, miłości, symulacje wzbudzające strach i obawy).
20. Małoletnich należy traktować równo bez względu na ich płeć, sprawność /niepełnosprawność, status społeczny, kulturowy, etniczny, wyznaniowy.
21. Nie wolno pracownikowi ujawniać informacji wrażliwych dotyczących dziecka wobec osób nieuprawnionych, w tym wobec innych dzieci. Obejmuje to wizerunek dziecka, informacje o jego/jej sytuacji rodzinnej, ekonomicznej, medycznej, opiekuńczej i prawnej.

22. Pracownik szanuje prawo dziecka do prywatności. Jeśli konieczne jest odstępnie od zasady poufności, aby chronić dziecko, należy wyjaśnić to dziecku najszybciej jak to możliwe.
23. Personel nie może utrwać wizerunków dzieci w celach prywatnych, również zawodowych, jeżeli opiekun dziecka nie wyraził na to zgody.
24. Co do zasady kontakt z dziećmi powinien odbywać się wyłącznie w godzinach pracy i dotyczyć celów mieszczących się w zakresie obowiązków służbowych pracownika.
25. Jeśli zachodzi konieczność spotkania z dziećmi poza godzinami pracy, należy poinformować o tym bezpośredniego przełożonego, a rodzice/opiekunowie prawni dzieci muszą wyrazić zgodę na taki kontakt.
26. Należy każdorazowo zapewnić dziecko, że jeśli czuje się niekomfortowo w jakiejś sytuacji, wobec konkretnego zachowania czy słów, może o tym powiedzieć wskazanej osobie, która jest wyznaczona do podjęcia interwencji i może oczekiwać odpowiedniej reakcji i/lub pomocy.
27. Zachowanie i postępowanie małoletnich wobec innych osób nie narusza ich poczucia godności i wartości osobistej.
28. Zasady bezpiecznych relacji obejmują wszystkich pracowników, stażystów, praktykantów i wolontariuszy Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Nisku.

➤ **Zasady bezpiecznych relacji dziecko – dziecko**

1. Małoletni mają obowiązek przestrzegania ogólnie obowiązujących zasad i norm zachowania.
2. Małoletni uznają prawo innych małoletnich do odmienności i zachowania tożsamości ze względu na: pochodzenie etniczne, geograficzne, narodowe, religię status ekonomiczny, sytuację rodzinną, wiek, płeć, orientację seksualną, cechy fizyczne, niepełnosprawność.
3. Małoletni mają obowiązek przeciwstawiania się wszelkim przejawom brutalności i wulgarności oraz informowania o ewentualnych zagrożeniach.

Rozdział 4.

Rozpoznawanie i reagowanie na czynniki ryzyka krzywdzenia dzieci

1. Występowanie pojedynczego objawu na ogół nie jest dowodem na to, że dziecko doświadcza krzywdzenia, jednak zawsze warto to zweryfikować. Jeśli jednak symptom powtarza się bądź występuje kilka objawów jednocześnie, prawdopodobieństwo, że dziecko jest krzywdzone wzrasta. Podejrzenie, że dziecko doświadcza przemocy jest szczególnie uzasadnione, gdy objawom towarzyszą określone zachowania rodziców lub opiekunów.
 - Przemoc wobec dzieci nie jest ściśle powiązana ze statusem społecznym czy materialnym rodziny; może zdarzyć się w każdym środowisku. Osoby, które krzywdzą dzieci, starają się to ukryć, zwłaszcza jeśli zdają sobie sprawę z tego, że to, co robią, jest niewłaściwie. Takie osoby zachowują się często wobec otoczenia w przykładowy, niebudzący podejrzeń sposób.
 - Część osób krzywdzi dzieci, nie zdając sobie sprawy z tego, że to, co robią, jest niewłaściwe i może mieć poważne skutki. Może to być na przykład stosowanie kar fizycznych, potrząsanie niemowlęciem czy zawstydzanie lub krytyka dziecka. Takie osoby zwykle nie ukrywają swojego zachowania.
 - **Zachowania dziecka, które mogą być sygnałem, że dziecko jest krzywdzone:**
 - ✓ Wyraźna zmiana w zachowaniu dziecka – wycofanie, zubożenie lub nadmierne pobudzenie, problemy w regulacji emocji, które trudno wyjaśnić stanem zdrowia czy okolicznościami.
 - ✓ Dziecko zachowuje się w sposób nieadekwatny do wieku, jest zbyt infantylne lub nadmiernie dojrzałe.
 - ✓ Wyraźnie odmienne zachowanie dziecka w obecności rodzica/opiekuna oraz w towarzystwie pozostałych osób. □ Dziecko boi się rodzica/opiekuna.
 - ✓ Długotrwały, silny, niemożliwy do ukojenia płacz.
 - ✓ Opóźnienie w rozwoju fizycznym lub emocjonalnym.
 - ✓ Strach przed określonymi osobami, sytuacjami, miejscami i nasilony niepokój.

- ✓ Problemy ze snem, koszmary senne, lęk przed zasypianiem.
- ✓ Moczzenie, moczzenie nocne, zanieczyszczanie kałem.
- ✓ Zaburzenia jedzenia, odmowa jedzenia lub nadmierne objadanie się, wymioty.
- ✓ Powtarzające się lub przymusowe zachowania seksualne.
- ✓ Dziwne lub nieadekwatne do wieku zainteresowanie seksem (np. dziecko jest nadmiernie rozbudzone, dużo mówi o seksie, używa zbyt dorosłego lub wulgarnego słownictwa, wykazuje znajomość szczegółów związanych z aktywnością seksualną).
- ✓ Przejawy zachowań seksualnych u dzieci przed okresem dojrzewania, np. zachowania odtwórcze, w tym kontakt ustno-genitalny z innym dzieckiem lub lalką, dotykanie lub proszenie o dotykanie okolic narządów płciowych, wkładanie lub próba włożenia przedmiotu, palca lub penisa do pochwy lub odbytu innego dziecka.
- ✓ Niechęć do przebierania się w towarzystwie innych.
- ✓ Samookaleczanie się, nadużywanie substancji psychoaktywnych.

➤ **Na jakie zachowania ze strony rodzica/opiekuna warto zwrócić uwagę?**

- ✓ Ignoruje urazy fizyczne u dziecka lub przypisuje odpowiedzialność za ich powstanie osobie trzeciej lub podaje przyczyny powstania urazu niespójne z objawem.
- ✓ Wykazuje brak (lub nadmiar) zainteresowania stanem zdrowia dziecka.
- ✓ Nie reaguje na płacz, ból dziecka, nie okazuje emocji podczas opowiadania o dziecku.
- ✓ Jest emocjonalnie niedostępny, nie reaguje na obecność dziecka, a w szczególności niemowlęcia.
- ✓ Ma negatywne lub wrogie nastawienie do dziecka, odrzuca je lub robi z niego „kozła ofiarnego”, obwinia za przemoc („to jego wina”, „ona mnie sprowokowała”).
- ✓ Ma niewłaściwe rozwojowo oczekiwania lub interakcje z dzieckiem (wysokie wymagania wobec obowiązku szkolnego, brak akceptacji błędów, oczekiwanie wykonywania zadań lub podejmowania zachowań, na które dziecko nie jest jeszcze gotowe).

- ✓ Stosuje groźby, surową dyscyplinę, w tym kary fizyczne.
- ✓ Wykorzystuje dziecko do zaspokajania potrzeb osoby dorosłej (np. poprzez angażowanie go w spory między opiekunami lub stawianie w roli opiekuna i powiernika osoby dorosłej).
- ✓ Nie zapewnia odpowiedniej socjalizacji dziecka (np. angażuje dziecko w działania niezgodne z prawem, nie dostarcza odpowiedniej stymulacji lub edukacji).
- ✓ Przejawia nadopiekuńczość wobec dziecka, izoluje je od rówieśników, kontroluje każdą jego aktywność.
- ✓ Przekracza dopuszczalne granice w kontakcie fizycznym, np. podczas zabawy z dzieckiem.
- ✓ Jest bezradny życiowo, niezaradny lub w stanie zdrowia uniemożliwiającym zadbanie o potrzeby dziecka.
- ✓ Nadużywa alkoholu i środków psychoaktywnych.
- ✓ Stosuje przemoc wobec innych członków rodziny.

➤ **Objawy fizyczne na ciele dziecka:**

- ✓ Pręgi na plecach, nogach i rękach.
- ✓ Złamania.
- ✓ Wybicia palców.
- ✓ Pęknięcia skóry.
- ✓ Strupy w miejscach przyczepu małżowin usznych do czaszki.
- ✓ Krwawe wylewy do obu gałek ocznych.
- ✓ Ślady po przypalaniu papierosem, przypominające pozostałości po ospie.
- ✓ Zasinienia na ciele dziecka, szczególnie takie, kiedy jeden ślad pokrywa się z drugim.
- ✓ Liczne, na różnym etapie gojenia, znaki odbitej dłoni na ciele dziecka.
- ✓ Krwawe sine ślady na podszwach stóp.

➤ **Objawy fizyczne wykorzystania seksualnego:**

- ✓ Ciąża, która powstała u osoby poniżej 15. r.ż.
- ✓ Choroby przenoszone drogą płciową.

- ✓ Obecność nasienia w otworach ciała dziecka.
- ✓ Urazy genitaliów i odbytu dziecka.
- ✓ Infekcje i stany zapalne okolic intymnych, zwłaszcza nawracające.

➤ **Symptomy wynikające z zaniedbania:**

- ✓ Dziecko jest brudne, często nieprzyjemnie pachnie, nie jest prawidłowo pielęgnowane (np. pozostawiane przez długi czas w zabrudzonych pieluchach).
- ✓ Dziecko nie otrzymuje odpowiedniej opieki medycznej (np. nie jest szczepione, nie posiada zalecanych okularów, nie otrzymuje zaleconych leków).
- ✓ Dziecko jest ubrane nieadekwatnie do pogody.
- ✓ Dziecko opuszcza się w nauce, jest często nieobecne w szkole czy przedszkolu.
- ✓ Dziecko nie otrzymuje regularnych posiłków, jest głodne, kradnie jedzenie kolegom.
- ✓ Dziecko przebywa w otoczeniu nieprzystosowanym do swojego etapu rozwojowego, co zagraża jego bezpieczeństwu.
- ✓ Dziecko, którego stopień rozwoju na to nie pozwala, w szczególności dziecko poniżej 7 roku życia, pozostaje w domu bez opieki osoby dorosłej (pozostawienie dziecka w wieku poniżej 7 lat samego w domu, jako dopuszczenie do jego przebywania w warunkach niebezpiecznych dla zdrowia człowieka, stanowi wykroczenie z art. 106 Ustawy z dnia 20 maja 1971 r. Kodeks wykroczeń (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 2119). Wykroczenie to może popełnić wyłącznie osoba mająca obowiązek nadzoru lub opieki nad dzieckiem. W przypadku starszych dzieci odpowiedzialność będzie oceniana indywidualnie, w zależności od tego, czy osoba pozostawiona była w stanie rozpoznać lub obronić się przed niebezpieczeństwem, które mogło (lecz nie musiało) zagrażać jego zdrowiu.

Rozdział 5.

Zasady i procedury podejmowania interwencji w sytuacji podejrzenia krzywdzenia lub powzięcia informacji o krzywdzeniu dziecka

1. W przypadku podejrzenia, że życie dziecka jest bezpośrednio zagrożone lub grozi mu ciężki uszczerbek na zdrowiu należy niezwłocznie poinformować odpowiednie służby (Policja, pogotowie ratunkowe), dzwoniąc pod alarmowy numer 112 lub 998 (pogotowie).
Poinformowania służb dokonuje pracownik, który pierwszy powziął informację o zagrożeniu i następnie wypełnia kartę interwencji.
2. W przypadku powzięcia przez pracownika podejrzenie, że dziecko jest krzywdzone, pracownik ma obowiązek udokumentować to na piśmie i przekazać informację niezwłocznie Dyrektorowi PCPR w Nisku.
3. Konieczność zgłoszenia danego przypadku podejrzenia krzywdzenia dziecka Dyrektorowi PCPR zachodzi gdy:
 - 1) pracownik podejrzewa, że dziecko jest krzywdzone;
 - 2) dziecko ujawniło doświadczenia krzywdzenia;
 - 3) inna osoba zgłosiła podejrzenie krzywdzenia dziecka bez względu na to czy można ustalić tożsamość zgłaszającego.
4. W sytuacji, gdy zgłoszone naruszenie bezpieczeństwa dziecka zakwalifikowano jako niezagrażające życiu, bezpośredni przełożony podejmuje decyzję o wyznaczeniu osób odpowiedzialnych za interwencję. W dalszej kolejności pracownicy PCPR w Nisku inicjują i podejmują dalsze działania interwencyjne.
5. Do udziału w interwencji można wyznaczyć specjalistów, w szczególności psychologów i pedagogów, celem skorzystania z ich pomocy przy rozmowie z dzieckiem o trudnych doświadczeniach.
6. Koordynator ds. *Standardów ochrony małoletnich* bierze udział w interwencji.
7. Interwencja prowadzona jest przez osoby zatrudnione w Centrum i obejmuje:
 - ustalenie stanu faktycznego sprawy i udokumentowanie na *Karcie interwencji*, stanowiącej załącznik nr 3 do niniejszych *Standardów*,
 - sformułowanie planu pomocy po ujawnieniu krzywdzenia, obejmującego w szczególności podjęcie działań w celu zapewnienia dziecku bezpieczeństwa, w tym ewentualne podjęcie decyzji o powiadomieniu innych służb, w tym Sądu, czy właściwego Zespołu Interdyscyplinarnego,

Policji lub Prokuratury, wszczęcia procedury *Niebieska Karta*, czy objęcie wsparciem psychologiczno – pedagogicznym, prawnym oraz socjalnym, w zależności od potrzeb.

8. Zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa na szkodę małoletniego, zawiadamianie sądu opiekuńczego następuje w przypadku uzasadnionego podejrzenia krzywdzenia dziecka, poprzedzonego przeprowadzeniem procedury wewnętrznej, o której mowa w niniejszych *Standardach*. Ww. zawiadomienia składa Dyrektor Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Nisku.
9. Procedura „Niebieskiej Karty” jest wszczynana w przypadku uzasadnionego podejrzenia krzywdzenia dziecka, poprzedzonego przeprowadzeniem procedury wewnętrznej, o której mowa w niniejszych *Standardach*. Osobami odpowiedzialnymi za wszczęcie procedury jest pracownik socjalny. Oryginał formularza „Niebieska Karta – A” przekazywany jest do właściwego Zespołu Interdyscyplinarnego, kserokopia Karty stanowi dokumentację PCPR w Nisku.
10. Z przebiegu każdej interwencji sporządza się *Kartę interwencji*, którą załącza się do akt dziecka. Rejestr kart interwencji prowadzi koordynator ds. *Standardów ochrony małoletnich* wyznaczony przez Dyrektora Centrum.
11. Wszyscy pracownicy Centrum i inne osoby, które w związku z wykonywaniem obowiązków służbowych podjęły informację o krzywdzeniu dziecka lub informacje z tym związane, są zobowiązane do zachowania tych informacji w tajemnicy, wyłączając informacje przekazywane uprawnionym instytucjom w ramach działań interwencyjnych.

Rozdział 6.

Zasady ochrony danych osobowych oraz wizerunku dzieci w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Nisku

1. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Nisku uznając prawo małoletniego do prywatności i ochrony dóbr osobistych zapewnia ochronę wizerunku.
2. PCPR w Nisku uznając prawo dziecka do prywatności i ochrony dóbr osobistych, zapewnia ochronę wizerunku dziecka, zapewnia najwyższe standardy ochrony danych osobowych małoletnich zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa.

3. Upublicznienie przez pracownika Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Nisku wizerunku dziecka utrwalonego w jakiegokolwiek formie (fotografia, nagranie audiowideo) wymaga pisemnej zgody rodzica lub opiekuna prawnego dziecka.
4. Personelowi Centrum nie wolno umożliwiać przedstawicielom mediów utrwalania wizerunku dziecka (filmowanie, fotografowanie, nagrywanie głosu dziecka) na terenie Centrum bez pisemnej zgody opiekuna dziecka.
5. W celu uzyskania zgody, o której mowa powyżej, pracownik może skontaktować się z opiekunem dziecka i ustalić procedurę uzyskania zgody. Niedopuszczalne jest podanie przedstawicielowi mediów danych kontaktowych do opiekuna dziecka bez wiedzy i zgody tego opiekuna.
6. Jeżeli wizerunek dziecka stanowi jedynie szczegół całości, takiej jak: zgromadzenie, krajobraz, publiczna impreza, zgoda opiekuna na utrwalanie wizerunku dziecka nie jest wymagana.

Rozdział 7.

Zasady bezpiecznego korzystania z Internetu i mediów elektronicznych

1. Na terenie Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Nisku nie ma ogólnodostępnej sieci internetowej. Dzieci nie mają dostępu do infrastruktury sieciowej w siedzibie jednostki.
2. Małoletni przynoszą do jednostki telefony komórkowe oraz inny sprzęt elektroniczny na własną odpowiedzialność, za zgodą rodziców.
3. Małoletni ma prawo korzystać na terenie Centrum z telefonu komórkowego oraz innych urządzeń elektronicznych zgodnie z ustalonymi zasadami.
4. Za treści, które dzieci oglądają na własnych nośnikach (np. telefon, tablet) nie odpowiadają pracownicy Centrum.
5. PCPR nie ponosi odpowiedzialności za zaginięcie lub zniszczenie czy kradzież sprzętu przynieszonego przez małych.
6. Nagrywanie dźwięku i obrazu za pomocą telefonu lub innych urządzeń jest możliwe jedynie za zgodą osoby nagrywanej lub fotografowanej. Niedopuszczalne jest nagrywanie lub fotografowanie sytuacji niezgodnych z powszechnie przyjętymi normami etycznymi i społecznymi oraz przesyłanie treści obrażających inne osoby.

- 7 Pracownikowi PCPR/użytkownikowi komputera zabrania się instalowania oprogramowania oraz dokonywania zmian w konfiguracji oprogramowania zainstalowanego w systemie, usuwania cudzych plików, odinstalowania programów, dekompletowania sprzętu.

Rozdział 8.

Ocena standardów

1. Dyrektor Centrum wyznacza koordynatora ds. *Standardów ochrony małoletnich* w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Nisku.
2. Koordynator ds. *Standardów ochrony małoletnich* jest osobą odpowiedzialną za monitorowanie realizacji *Standardów*, za reagowanie na sygnały naruszenia *Standardów* oraz za proponowanie zmian.
3. Koordynator ds. *Standardów ochrony małoletnich* przeprowadza wśród pracowników Centrum, co najmniej raz na dwa lata, ankietę monitorującą poziom realizacji *Standardów*. Wzór ankiety stanowi Załącznik nr 6 do niniejszego dokumentu.
4. Instytucja w oparciu o przeprowadzoną ocenę dostosowuje standardy do aktualnych potrzeb, zgodności z obowiązującymi przepisami oraz ogłasza pracownikom nowe brzmienie *Standardów ochrony małoletnich*.

Rozdział 9.

Przepisy końcowe

1. *Standardy ochrony małoletnich* wchodzi w życie z dniem ich ogłoszenia.
2. Ogłoszenie następuje w sposób dostępny dla pracowników Centrum.
3. *Standardy ochrony małoletnich* w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Nisku w formie papierowej są dostępne do wglądu w siedzibie jednostki oraz u koordynatora ds. *Standardów ochrony małoletnich*. Ponadto są opublikowane na stronie internetowej PCPR w Nisku.

4. Wersja skrócona *Standardów ochrony małoletnich* dostępna jest na stronie internetowej PCPR w Nisku, w lokalu jednostki oraz u koordynatora ds. *Standardów ochrony małoletnich*.
5. Osobą odpowiedzialną za zapoznania personelu ze *Standardami* jest koordynator ds. *Standardów ochrony małoletnich*. Każdy pracownik, rodzic albo opiekun prawny lub faktyczny pod opieką Centrum zobowiązana/y jest do zapoznania się ze *Standardami ochrony małoletnich* oraz stasowania się do przyjętych w nim zasad.
6. Koordynator ds. *Standardów* odbiera od każdego pracownika oraz rodziny pod opieką Centrum oświadczenie o zapoznaniu się ze *Standardami ochrony małoletnich*. Ww. oświadczenie stanowi załącznik nr 7 do niniejszych *Standardów*.
7. Pracownicy nowozatrudnieni w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Nisku są zapoznawani ze *Standardami* w pierwszym tygodniu pracy i w tym czasie jest od nich odbierane oświadczenie o zapoznaniu się ze *Standardami ochrony małoletnich*.
8. W sprawach nieuregulowanych niniejszymi *Standardami* stosuje się zapisy Ustawy o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich.

Załącznik nr 1 do Standardów ochrony małoletnich

OŚWIADCZENIE O NIEKARALNOŚCI

Ja,

.....

PESEL.....nr paszportu.....

oświadczam, że w państwie nie jest prowadzony rejestr karny/ nie wydaje się informacji z rejestru karnego.

Oświadczam, że nie byłam/em prawomocnie skazana/y w państwie za czyny zabronione odpowiadające przestępstwom określonym w rozdziale XIX i XXV Kodeksu karnego, w art. 189a i art. 207 Kodeksu karnego oraz w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii oraz nie wydano wobec mnie innego orzeczenia, w którym stwierdzono, iż dopuściłam/em się takich czynów zabronionych, oraz że nie nałożono na mnie obowiązku wynikającego z orzeczenia sądu, innego uprawnionego organu lub ustawy, stosowania się do zakazu zajmowania wszelkich lub określonych stanowisk, wykonywania wszelkich lub określonych zawodów albo działalności, związanych z wychowaniem, edukacją, wypoczynkiem, leczeniem, świadczeniem porad psychologicznych, rozwojem duchowym, uprawianiem sportu lub realizacją innych zainteresowań przez małoletnich, lub z opieką nad nimi.

Jestem świadomy/a odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.

.....

(data i podpis)

Załącznik nr 2 do Standardów ochrony małoletnich

OŚWIADCZENIE O KRAJACH ZAMIESZKANIA

Oświadczam, że w okresie ostatnich 20 lat zamieszkałem/am w następujących państwach, innych niż Rzeczypospolita Polska i państwo obywatelstwa:

.....
.....
.....

oraz jednocześnie przedkładam informację z rejestrów karnych tych państw uzyskiwaną do celów działalności zawodowej lub wolontariackiej związanej z kontaktami z dziećmi/ informację z rejestrów karnych.

Jestem świadomy/a odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.

.....
(data i podpis)

Załącznik nr 3 do Standardów ochrony małoletnich

KARTA INTERWENCJI

.....
.....
.....
.....
.....

11. Dane dotyczące interwencji (nazwa i adres organu, do którego zgłoszono interwencję) i data interwencji

.....
.....
.....

12. Wyniki interwencji: działania organów wymiaru sprawiedliwości, jeśli organizacja uzyskała informacje o wynikach/działania organizacji/działania rodziców

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

.....
(data i podpis)

Załącznik nr 4 Standardów ochrony małoletnich

.....
(miejsowość, data)

Zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa

.....
.....

.....
.....
(dane jednostki Policji lub Prokuratury)

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Nisku niniejszym składa zawiadomienie
o podejrzeniu popełnienia przestępstwa w dniu
W
(miejsce)

na szkodę małoletniego
(imię i nazwisko, data urodzenia)

przez
(imię i nazwisko domniemanego sprawcy).

Uzasadnienie

W trakcie wykonywania przez
(imię i nazwisko pracownika/wolontariusza)

czynności służbowych - wobec małoletniej/go
(imię i nazwisko)

dziecko ujawniło niepokojące treści dotyczące relacji z
(imię i nazwisko)

podejznanego o popełnienie przestępstwa.

(Dalszy opis podejrzenia popełnienia przestępstwa, należy opisać stan faktyczny oraz zachowanie sprawcy, które zdaniem zawiadamiającego nosi cechy przestępstwa i ewentualnie podać dowody na poparcie swoich twierdzeń)

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Mając na uwadze powyższe informacje, a także dobro i bezpieczeństwo ww. małoletniej/ego wnoszę o wszczęcie postępowania w tej sprawie.

Osobą mogącą udzielić więcej informacji jest

.....

.....

(imię, nazwisko, telefon, adres do korespondencji).

Wszelką korespondencję w sprawie proszę przysyłać na adres korespondencyjny, powołaniem się na numer pisma podany w lewym górnym rogu.

.....

(podpis osoby upoważnionej)

Załączniki:

1.
2.

Załącznik nr 5 Standardów ochrony małoletnich

.....

(miejsowość, data)

Wniosek o wgląd w sytuację dziecka/rodziny

Sąd Rejonowy

W.....

III Wydział Rodzinny i Nieletnich

Wnioskodawca:

.....
.....

reprezentowany przez:

.....
.....

adres do korespondencji:

.....
.....

Uczestnicy postępowania:
(imiona i nazwiska rodziców)

ul.
(adres zamieszkania)

rodzice małoletniego:
(imię i nazwisko dziecka, data urodzenia)

Wniosek o wgląd w sytuację dziecka

Niniejszym wnoszę o wgląd w sytuację małoletniego

.....
(imię i nazwisko dziecka, data urodzenia)

i wydanie odpowiednich zarządzeń opiekuńczych.

Uzasadnienie

Opis sytuacji zagrożenia dziecka:

.....
.....
.....
.....
.....
.....

Mając powyższe fakty na uwadze można przypuszczać, że dobro małoletniego jest zagrożone a rodzice nie wykonują właściwie władzy rodzicielskiej. Dlatego wniosek o wgląd w sytuację rodzinną małoletniego/ją i ewentualne wsparcie rodziców jest uzasadniony.

Pracownikiem opiekującym się małoletnim/ą w organizacji jest

.....
(imię, nazwisko, telefon służbowy, adres placówki)
.....
.....

.....
(podpis)

Załączniki:

1. Ew. dokumenty, jak są dostępne,
1. Odpis pisma.

Załącznik nr 6 do Standardów ochrony małoletnich

Monitoring Standardów ochrony małoletnich – ankieta

I. p.	Pytanie	Tak	Nie
1.	Czy zapoznałeś się z dokumentem <i>Standardy ochrony małoletnich</i> ?		
2.	Czy potrafisz rozpoznawać symptomy krzywdzenia dzieci?		
3.	Czy wiesz, jak reagować na symptomy krzywdzenia dzieci?		

4.	Czy zdarzyło Ci się zaobserwować naruszenie zasad zawartych w <i>Standardach ochrony małoletnich</i> przez innego pracownika?		
5.	Czy masz jakieś uwagi/poprawki/sugestie dotyczące <i>Standardów ochrony małoletnich</i> ? (wpisz poniżej)		

Uwagi/sugestie:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

(data i podpis)

Załącznik nr 7 do *Standardów ochrony małoletnich*

**Oświadczenie
o zapoznaniu się ze *Standardami ochrony małoletnich***

Ja niżej podpisany/a
(imię i nazwisko) oświadczam, że zapoznałam/em się z dokumentacją *Standardów ochrony małoletnich* obowiązującą w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Nisku i przyjmuję je do realizacji.

.....
(data i podpis)